

kirjaamo.vm@gov.fi.

ASIA: Lausuntopyyntö kotikuntalain kokonaisuudistuksen alustavista sääntelyehdotuksista (mp 23.12.2022)

Drno: VN/23399/2021-VM-21

Lausunnon antajat:

Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Pohjois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri

Lausunto:

Kiitämme lausuntopyyntöä.

Alustavan ehdotuksen mukaan Uudessa kotikuntalaissa muuttoilmoituksen voisivat tehdä henkilön puolesta mm. hänen edunvalvojansa. Edunvalvojan oikeus muuttoilmoituksen tekemiseen riippuisi hänellä olevasta valtuutuksesta.

Ehdotuksen mukaan muutos ei vaikuttaisi ihmisten oikeusasemaan, vaan selkeyttäisi oikeustilaa.

Yleisessä edunvalvonnassa on pitkään ollut vakiintuneena käytäntönä, että edunvalvontatoimiston henkilökunta tekee useimmat muuttoilmoitukset päämiesten puolesta. Useimmin ilmoituksen tekee joko asema- tai konkreettisella valtuutuksella edunvalvontasihteeri. Harvemmin ilmoitusta tekee edunvalvoja. Monet päämiehelle tärkeät etuudet ja oikeudet johtuvat päämiehen asuinpaikasta ja kotikunnasta. Tämän johdosta sekä päämiehille, että heidän asioitaan hoitavalle edunvalvonnalle on erityisen tärkeää, että päämiesten asuintiedot ovat ajan tasalla ja mahdolliset muutokset tehdään nopeasti ja varmasti. Päämiesten oikeusturva ei menettelystä vaarannu ja ilmoituksen tekeminen perustuu aina päämiehen tai hänen asioitaan hoitavat tahon kanssa sovittuun.

Ensinnäkin kiinnittäisimme huomioita luonnoksen sanamuotoon. Luonnoksessa sanotaan muuttoilmoituksen tekemisen riippuvan edunvalvojan valtuutuksesta.

Kun kyse on yleisestä edunvalvonnasta, edunvalvojan toimivalta riippuu edunvalvontapäätöksen sisällöstä, eikä valtuutuksesta. Ehdotuksen mukaan DVV voisi edelleen muuttaa tiedon muutoinkin kuin henkilöltä itseltään saadun tiedon perusteella vain, jos virasto pitää saamaansa tietoa luotettavana.

Useimmiten, kun edunvalvontatoimisto tekee päämiehensä puolesta muuttoilmoituksen, ei edunvalvontamääräyksessä ole tähän erityistä valtuuttavaa päätöstä. Useimmiten päämiehet ovat toimintakykyisiä, eikä erityistä perustetta, vain mahdollisten tulevien muuttoilmoitusten takia, olisi laajentaa edunvalvontapäätöstä asumiseen tai henkilökohtaisiin asioihin. Muuttoilmoituksella on myös vahva taloudellinen kytkös päämiehen asioihin, joten voisi olla tulkittavissa, että taloudellisiin asioiden määrätty edunvalvoja voisi myös muuttoilmoituksen tehdä. Varsinaisessa hallituksen esityksessä olisi hyvä ottaa kantaa, minkä sisältöinen edunvalvontamääräys tai edunvalvontavaltakirja mahdollistaisi muuttoilmoituksen tekemisen. Jos kuitenkin tulkitaan, ettei taloudellinen edunvalvonta mahdollista muuttoilmoituksen tekemistä, valtaosassa yleisen edunvalvonnan tekemiä muuttoilmoituksia, DVV joutuisi tekemään päätöksen sille suodulla harkinnanvaralla.

Ehdotuksen mukaan DVV:lle säädettäisiin toimivalta päättää ilmoitustavasta. Perusteena on DVV:n työmäärä muuttoilmoituksissa. Viranomaisen toiminnan tehostaminen on kannatettavaa. Yleisen edunvalvonnan ei päämiehen puolesta ilmoitusta tehdessä välttämättä ole mahdollista hyödyntää vahvaa tunnistautumista edellyttäviä ilmoituskanavia. Siten vähintään paperimuotoinen ilmoitustapa tulee säilyttää. Toivomuksemme on, että yleisestä edunvalvonnasta voitaisiin ilmoituksia varten rakentaa tekninen rajapinta.

Lasse Fager
johtaja
L-S OAEV-piiri